

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.08.05.27

**Inventaris van de verbaalarchieven
van het Ministerie van Financiën:
Afdeling Hypotheken en Kadaster:
1913-1925**

Versie: 11-01-2022

Centrale Archief Selectiedienst

Nationaal Archief, Den Haag 1995

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Afdeling Registratie en Loterijen, 1831-1863; Afdeling Registratie en Domeinen, 1864-1873; Afdeling Registratie, 1874-1913; Administratie van de Registratie, Hypotheken en het Kadaster, 1914-1926; Administratie der Belastingen, 1926-1935.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Ordering van het archief.....	9
Wijze van raadplegen van het verbaalarchief.....	9
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Verwante archieven.....	11
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 13
 Bijlagen.....	 15
Naamlijst van de ministers van Financiën.....	15

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Financiën: Afdeling Hypotheken en Kadaster

Archiefbloknummer:

F25527

Omvang:

51 inventarisnummer(s); 5,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Ministerie van Financiën / Afdeling Hypotheken en Kadaster, , 1913-1925

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief maakt deel uit van de 3e Afdeling van het Ministerie van Financiën. Het bevat resoluties (besluiten) en ingekomen stukken van de Administratie van de Registratie, de Hypotheken en het Kadaster (Afdeling Hypotheken en Kadaster) over de periode 1913-1925.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Financiën: Afdeling Hypotheken en Kadaster, nummer toegang 2.08.05.27, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Financiën / Hypotheken en Kadaster, 1913-1925, 2.08.05.27, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

AFDELING REGISTRATIE EN LOTERIJEN, 1831-1863; AFDELING REGISTRATIE EN DOMEINEN, 1864-1873; AFDELING REGISTRATIE, 1874-1913; ADMINISTRATIE VAN DE REGISTRATIE, HYPOTHEKEN EN HET KADASTER, 1914-1926; ADMINISTRATIE DER BELASTINGEN, 1926-1935

Bij deze administratie berustte de taak tot uitvoering van wetten ten aanzien van de indirecte belastingen: registratiebelasting, zegel- en hypotheekrechten, vermogensbelasting (per 1926 naar Directe Belastingen), dividend-, tantième- en couponbelasting. Voorts waren hier taken ondergebracht zoals invordering van boeten en gerechtskosten en regelingen met betrekking tot het notarisambt. Men voerde het bestuur over de diensten in den lande, die belast waren met de inning van de genoemde belastingen en rechten, zoals de Dienst der Registratie, het Kadaster en het Algemeen Zegelkantoor. Voorts had men het toezicht op de Staatsloterij.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Gedurende de gehele periode hebben de afdelingen en administraties van het ministerie hun archivalia in beginsel geordend tot één centraal verbaalarchief, waarbij de besluiten van de minister chronologisch geordend werden op datum van afdoening. Enkele afdelingen hebben echter uit praktische overwegingen gemeend deze centrale ordening te moeten verlaten. Hun stukken werden, na gelicht te zijn uit het verbaalarchief, geordend tot dossiers en bundels op onderwerp. Door deze opsplitsing waren tot 1995 de volgende bestanddelen te onderscheiden:

1. Het openbare verbaalarchief, chronologisch geordend op datum van afdoening, 1831-1935. Omvang 1245 meter.
2. Het kabinet/geheime verbaalarchief, chronologisch geordend op datum van afdoening, 1831-1940. Omvang 38 meter.
3. Het dossierarchief over de periode 1831-1918, dat voornamelijk bestaat uit dossiers van het Generaal Secretariaat, de Administraties van de Generale Thesaurie en van 's-Rijks Uitgaven, de Afdeling Posterijen en de Afdeling Telegrafie. Voorts bestaat dit archief nog uit een aantal losse items van de "belastingafdelingen" (Rijnvaart, handelstraktaten, Ambulante Recherche, Algemeen Zegelkantoor etc). De inventaris op dit bestand, omvang 55 meter, is vervallen, thans is het 2.08.41.
4. Het dossierarchief over de periode 1919-1940, dat voornamelijk bestaat uit dossiers van het Secretariaat, de Thesaurie, het Kabinet en voorts enige commissiearchieven. Toegankelijk met behulp van inventaris 2.08.41. Omvang 145 meter.
5. Het dossierarchief van de Afdeling Pensioenen over de periode (1860) 1904-1933, waarin tevens opgenomen het archief van het Bemiddelingsbureau Wachtgelders 1922-1932. Zie inventaris 2.08.35.01.

Omvang 8 meter.

6. Het archief van de Afdeling Erediensten over de periode 1871-1940. Zie inventaris 2.08.13. Omvang 40 meter.
7. De archivalia van de Afdeling Domeinen, die onderverdeeld zijn in de perioden 1823-1868 (hierin tevens de periode 1823-1840 van het Amortisatie Syndicaat), 1869-1913 en 1914-1944. Zie de inventarissen 2.08.16 t/m 21 en 2.08.34.
8. De archivalia van de Afdeling Rijksgebouwen (1922-1940) zijn geheel geïncorporeerd in het archief van de Rijksgebouwendienst. Dit archief berust nog bij de Rijksgebouwendienst.
9. Het archief van de Afdeling Kadaster is in vroeger dagen grotendeels illegaal door het ministerie van Financiën vernietigd.

Het probleem bij het openbaar verbaalarchief was echter, dat het afsplitsen van stukken naar afdelingsarchieven geenszins consequent is geschied, waardoor het kan voorkomen, dat men in bepaalde perioden nog ruimschoots stukken in het verbaal aantreft, die in een latere fase tot een dossier zijn gevormd. Wel kan gezegd worden, dat het merendeel en daarmee tevens de meer belangrijke archivalia van het Secretariaat, de Thesaurie, de Rijksuitgaven en van de afdelingen Posterijen en Telegrafie uit het verbaal verwijderd zijn. Het openbaar verbaal bestond aldus voornamelijk uit archivalia afkomstig van de "belastingafdelingen" van het Ministerie.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Teneinde een beter overzicht te krijgen van hetgeen van de verschillende afdelingen van het ministerie in het openbaar verbaal bewaard is gebleven, is deze grote serie in 1994 en 1995 gesplitst in series verballen per afdeling. Daarmee is bereikt dat de stukken van één afdeling gemakkelijker te raadplegen zijn. Bovendien is daarmee duidelijker gemaakt dat van bepaalde afdelingen bijna niets is bewaard gebleven.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

WIJZE VAN RAADPLEGEN VAN HET VERBAALARCHIEF.

Blijkens de agenda's is het ministerie na de samenvoeging in 1831 pas op 1 januari 1833 begonnen met de vorming van een centraal verbaalarchief (dit gaat voor het geheim archief niet op). Feitelijk heeft dit niet veel betekenis, aangezien alle stukken van het Secretariaat, de Thesaurie en de Rijksuitgaven over 1831-1832 in het dossierarchief zijn opgenomen. In verband met de overdracht rond 1905 van het oude ministeriearchief naar het Algemeen Rijksarchief, is de cesuur op 1830/1831 aangebracht, zodat het archief op 1 januari 1831 aanvangt in plaats van in september 1831.

Bij het openbaar verbaal is tot 1920 dagelijks een agenda van afgedane stukken gevoegd. Per afdeling wordt hierin aantekening gehouden over de herkomst en de inhoud van het stuk en wordt kortelings de strekking van de beschikking omschreven. Na 1920 is een numerieke lijst van het aantal beschikkingen bijgevoegd met aanduiding van de behandelende afdeling. Bovendien zijn er vanaf 1914 per afdeling de z.g. rubriekenlijsten: dagelijkse nummerlijsten van de beschikkingen met verwijzing naar de indexrubrieken.

De per jaar samengestelde alfabetische indices van het Ministerie van Financiën beslaan de periode 1831-1935 en zijn onderverdeeld naar de volgende administraties en afdelingen:

1. Generaal Secretariaat, 1831-1913; (Kabinet en) Secretarie, 1913-1935; Administratie van 's-Rijks Uitgaven, 1831-1869; Administratie van de Generale Thesaurie, 1831-1923; Afdeling Pensioenen, 1904-1933; Bemiddelingsbureau Wachtgelders, 1923-1933. De Generale Thesaurie is per 21 maart 1923 een eigen index gaan voeren (zie inv.nrs. 9027-9067: agenda's, indices en klappers).
2. Administratie der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen, 1831-1878; Administratie der Directe Belastingen, Invoerrechten en Accijnzen, 1879-1926; Administratie der Belastingen (uitgezonderd de indirecte belastingen), 1926-1935; Afdeling Personeel, 1831-1935; Afdeling Rijksgebouwen, 1922-1935; Afdeling Comptabiliteit, 1930-1935.
3. Registratie en Loterijen, 1831-1863; Registratie (en Domeinen), 1864-

1873; Registratie, 1874-1893; Administratie van de Registratie, Hypotheken en het Kadaster, 1894-1926; Afdeling Indirecte Belastingen van de Administratie der Belastingen, 1926-1935; Afdeling Kadaster, 1926-1929; Afdeling Hypotheken en Kadaster, 1930-1935.

4. Afdeling Posterijen, 1831-1877.

De afdelingen van het ministerie hebben bij het samenstellen van de indices in de loop van ruim honderd jaar een sterk wisselend aantal indexrubrieken gebruikt, waardoor het soms moeilijk is te bepalen in welke rubriek een bepaalde categorie stukken wordt vermeld. Om dit te ondervangen is van iedere index een alfabetische rubriekenlijst met klapper over de gehele periode 1831-1935 gemaakt, die de jaren vermeldt waarin een bepaalde rubriek in de index voorkomt. Het betreft de inventarissen onder nummer:

- 2.08.09 Hoofdenlijst en klapper Secretariaat, Thesaurie etc,
- 2.08.10 Hoofdenlijst en klapper Directe Belastingen,
- 2.08.11 Hoofdenlijst en klapper Indirecte Belastingen,
- 2.08.12 Hoofdenlijst en klapper Posterijen (1831-1877).

Bij een onderzoek zal men eerst moeten bepalen tot de competentie van welke afdeling of administratie een bepaalde zaak behoorde. In de betreffende indexrubriek in de index vindt men alle stukken omschreven, die in dat jaar over een bepaalde kwestie zijn behandeld met een verwijzing naar de afdoeningsdatum en het nummer.

Heeft men deze datum en nummer gevonden, dan kan men via de agenda's nagaan welke afdeling dit stuk heeft behandeld. Zo het niet is vernietigd, zal dat stuk in het verbaal van de betreffende afdeling te vinden zijn.

Men dient zich wel te realiseren, dat niet ieder archiefstuk bewaard is gebleven: bepaalde categorieën stukken zijn deels of geheel uit het verbaalarchief vernietigd of zijn ondergebracht in een dossier. In c. 90% van de gevallen is dat aangetekend in de agenda, of staat dat vermeld op een verwijsbriefje, die bij de agenda's zijn gevoegd.

Naast de index hebben de afdelingen tevens klappers op namen aangelegd, die direct verwijst naar de afdoeningsdatum. Tevens zijn er bijzondere namenklappers (gratificaties, op namen van N.V.'s, op salarisinhoudingen etc) bijgehouden.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Voor een algemene inleiding op de archieven van het Ministerie van Financien zie toegang 2.08.05.01 Inventaris van de agenda's en eigentijdse toegangen op het openbaar verbaal archief van het Ministerie van Financiën, 1831-1935.

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDDELEN**

1-51	Resoluties (besluiten) en ingekomen stukken van de Administratie van de Registratie, de Hypotheken en het Kadaster van het Ministerie van Financiën (Afdeling Hypotheken en Kadaster), 1913 oktober 13 - 1925 februari 3.	51 pakken
1	1913 oktober 13 - december 30	
2	1914 januari 3 - april 4	
3	1914 april 9 - juli 28	
4	1914 augustus 1 - december 12	
5	1914 december 19 - 1915 maart 31	
6	1915 april 8 - juli 21	
7	1915 juli 23 - november 24	
8	1915 november 29 - 1916 februari 23	
9	1916 februari 24 - mei 19	
10	1916 mei 22 - augustus 29	
11	1916 september 1 - december 30	
12	1917 januari 4 - april 13	
13	1917 april 14 - juni 30	
14	1917 juli 2 - oktober 26	
15	1917 oktober 27 - december 31	
16	1918 januari 8 - maart 28	
17	1918 april 2 - juni 14	
18	1918 juni 15 - september 30	
19	1918 oktober 1 - november 25	
20	1918 november 26 - december 31	
21	1919 januari 2 - februari 25	
22	1919 februari 26 - april 9	
23	1919 april 10 - juli 15	
24	1919 juli 16 - oktober 7	
25	1919 oktober 8 - december 31	
26	1920 januari 2 - februari 25	
27	1920 februari 27 - maart 31	
28	1920 april 1 - mei 26	
29	1920 mei 27 - juli 31	
30	1920 augustus 4 - oktober 30	
31	1920 november 2 - 1921 januari 26	
32	1921 januari 27 - maart 30	
33	1921 april 2 - juni 10	
34	1921 juni 11 - oktober 31	
35	1921 november 4 - december 31	
36	1922 januari 2 - maart 31	
37	1922 april 3 - juni 24	
38	1922 juni 26 - september 5	

39	1922 september 6 - november 10
40	1922 november 11 - december 30
41	1923 januari 3 - maart 16
42	1923 maart 17 - mei 17
43	1923 mei 18 - juli 14
44	1923 juli 16 - september 29
45	1923 oktober 2 - december 10
46	1923 december 11 - 1924 februari 29
47	1924 maart 6 - juni 30
48	1924 juli 1 - september 26
49	1924 oktober 3 - november 20
50	1924 november 21 - 1925 januari 20
51	1925 januari 21 - februari 3

BIJLAGEN

NAAMLIJST VAN DE MINISTERS VAN FINANCIËN

Titels

29-11-1813 - 06-04-1814	Commissaris-generaal van Financiën
06-04-1814 - 16-09-1815	Secretaris van staat
sinds 16-09-1815	Minister

Bewindslieden

29-11-1813 - 06-04-1814	Canneman, E.
06-04-1814 - 11-04-1821	Six van Oterleek, mr. C.C. baron
11-04-1821 - 01-05-1821	Noël Simons, F.A. (ad interim)
01-05-1821 - 30-03-1824	Elout, mr. C.T.
30-03-1824 - 12-04-1828	Appelius, mr. J.H.
12-04-1828 - 10-06-1828	Ossewaarde, P.A. (a.i.)
10-06-1828 - 05-01-1837	Tets van Goudriaan, mr. A.W.N. van
10-01-1837 - 01-06-1837	Gennep, mr. A. van (a.i.)
01-06-1837 - 09-01-1840	Beelaerts van Blokland, jhr. mr. G.
09-01-1840 - 31-07-1840	Gennep, mr. A. van (a.i.)
31-07-1840 - 25-06-1843	Rochussen, J.J.
25-06-1843 - 22-09-1843	Heim van Duivendijke, mr. J.A. ridder van der
22-09-1843 - 01-01-1848	Hall, mr. F.A. van
01-01-1848 - 25-03-1848	Rappard, mr. W.L.F.C. ridder van
25-03-1848 - 17-05-1848	Schimmelpenninck, G. graaf
17-05-1848 - 03-06-1848	Ossewaarde, P.A. (a.i.)
03-06-1848 - 19-04-1853	Bosse, mr. P.P. van
19-04-1853 - 05-01-1854	Doorn, E.C.U. van
06-01-1854 - 01-05-1854	Hall, mr. F.A. van (a.i.)
01-05-1854 - 18-03-1858	Vrolik, dr. A.
18-03-1858 - 23-02-1860	Bosse, mr. P.P. van
23-02-1860 - 23-02-1861	Hall, mr. F.A. baron van
23-02-1861 - 14-03-1861	Lotsy, mr. J.S. (a.i.)
14-03-1861 - 31-01-1862	Tets van Goudriaan, jhr. mr. J.G.H. van
01-02-1862 - 27-11-1865	Betz, G.H.

Bewindslieden

27-11-1865 - 10-02-1866	Olivier, mr. N. (a.i.)
10-02-1866 - 01-06-1866	Bosse, mr. P.P. van
01-06-1866 - 03-06-1868	Schimmelpenninck, mr. R.J. graaf
03-06-1868 - 04-01-1871	Bosse, mr. P.P. van
04-01-1871 - 06-07-1872	Blussé van Oud Alblas, mr. P.
06-07-1872 - 27-08-1874	Delden, mr. A. van
27-08-1874 - 03-11-1877	Heim, mr. H.J. baron van der
03-11-1877 - 20-08-1879	Gleichman, mr. J.G.
20-08-1879 - 13-06-1881	Vissering, mr. S.
13-06-1881 - 23-04-1883	Lynden van Sandenburg, mr. C.T. graaf van
23-04-1883 - 04-05-1885	Grobbee, W.J.L.
05-05-1885 - 21-04-1888	Bloem, J.C.
21-04-1888 - 21-08-1891	Godin de Beaufort, jhr. mr. K.A.
21-08-1891 - 09-05-1894	Pierson, mr. N.G.
09-05-1894 - 26-07-1897	Sprenger van Eyk, mr. J.P.
26-07-1897 - 01-08-1901	Pierson, mr. N.G.
01-08-1901 - 16-08-1905	Harte van Tecklenburg, mr. J.J.I.
16-08-1905 - 11-02-1908	Meester, mr. T.H. de
12-02-1908 - 29-08-1913	Kolkman, mr. M.J.C.
29-08-1913 - 24-10-1914	Bertling, A.E.J.
24-10-1914 - 08-02-1916	Treub, mr. M.W.F.
08-02-1916 - 22-02-1917	Gijn, mr. dr. A. van
22-02-1917 - 09-09-1918	Treub, mr. M.W.F.
09-09-1918 - 28-07-1921	Vries, mr. dr. S. de
28-07-1921 - 11-08-1923	Geer, jhr. mr. D.J. de
11-08-1923 - 08-03-1926	Colijn, H.
08-03-1926 - 26-05-1933	Geer, jhr. mr. D.J. de
26-05-1933 - 24-06-1937	Oud, mr. P.J.
24-06-1937 - 19-05-1939	Wilde, mr. J.A. de
19-05-1939 - 25-07-1939	Colijn, dr. H. (a.i.)
25-07-1939 - 10-08-1939	Bodenhaus, C.W.
10-08-1939 - 03-09-1940	Geer, jhr. mr. D.J. de